

KERK + Leven

WEEKBLAD — NUMMER 34 — 22 AUGUSTUS 2007

Strandstoel
Nicole Nuyts
en de kindsoldaten

blz. 7

Jean-Marie
Lustiger
gestorven

blz. 8

Leonard
Van Baelen,
Europese Held

blz. 11

antwerpen brugge gent mechelen hasselt

De volkstuin, van ddt naar bio

Toon Osaer

WIE ooit naar één van onze steden spoorde zal ze zeker hebben opgemerkt, die aaneenschakeling van afgebakende perceeltjes. En met een rijke verscheidenheid aan tuinhuisjes, vaak (maar lang niet altijd) opgetrokken uit recuperatiemateriaal, doch altijd met een allerpersoonlijkste toets van de trotse gebruiker.

Even buiten Leuven, waar de spoorweg een bocht maakt richting Parkabdij, ligt in de diepte naast de spoorwegbedding een handvol van die tuintjes. Keurig verzorgd, ondanks het miezerige zomerweer. We treffen er Karel, een dertiger die na zijn studies in de universiteitsstad is blijven hangen. Hij bewoont een rijhuis, zijn tuin is piepklein. Hoewel een echte stadsmens, be kroop hem toch de tuindermicrobe. Hij had het geluk dat hier een perceeltje vrijkwam dat hij kon huren. Nu teelt hij er groenten voor z'n jonge gezinnetje.

Gezond en vers

Zijn motivatie? „Gezonde groenten kweken, zoveel mogelijk biologisch. Daarenboven zijn ze altijd kraakvers en de smaak is voller en rijker”, verzekert hij ons. „Het is een gezonde ontspanning en een goedkope manier om te ontstressen van een werkdag. Er is sociaal contact met mensen uit alle lagen van de bevolking. We slaan een praatje, monstereen elkaars kweek en wisselen plantgoed uit.”

Luc Vints van het Kadoc in Leuven, die meewerkte aan een tentoonstelling over het fenomeen volkstuin, herkent de argumenten. Hoeveel Karels er momenteel zijn, kan hij niet meteen zeggen, want de NMBS heeft daarover geen gedetailleerde statistieken. Maar ze worden geschat op 1.800. „Laat je echter niet misleiden. Het is niet omdat velen die tuintjes kennen vanuit het raampje van een treincoupé, dat je ze allemaal in de nabijheid van

spoorwegen aantreft. Daarbuiten vind je er veel meer, zo'n vierduizend. Je vindt zelfs complexen midden in de stad.”

En de vraag blijft stijgen. Eind vorige maand werden in Sint-Niklaas nog tien nieuwe tuintjes ingezaaid. Daarbij werd het maatschappelijke belang onderstreept. Het samen tuinieren zou zorgen voor meer sociale samenhang en de integratie bevorderen. Zo blijkt in Gentbrugge ruim twintig procent van de gebruikers van buitenlandse afkomst. Een evolutie die ook de overheid niet ontgaat.

Overigens schuilt een uitgesproken sociale bekommerning achter het ontstaan van de volkstuin. Het fenomeen is ruim een eeuw oud. De bakermat vinden we in het West-Vlaamse Gistel. Daar schonk al in 1861 de liberale grootgrondbezitter Pierre Bortier 72 moestuintjes aan het Bureel van Weldadigheid, de voorloper van ons ocmw. Ze moesten gratis ter beschikking worden gesteld van bejaarde landarbeiders, zonder eigendom. Hij inspireerde zich wellicht op Engelse voorbeelden, waar de volkstuinbeweging al in volle bloei was.

Bij ons zou Gistel lange tijd een unicum blijven. Het duurde nog tot in de laatste jaren van de negentiende eeuw alvorens de beweging ook hier stevig wortel schoot. Aanzet was een lezing van Léon Gruel in Brussel einde 1895 over de mogelijkheden om met die tuintjes bij te dragen aan de verheffing van de arbeider. Diens inkomten steeg, wie weet voldoende om eigenaar te worden. Hij vond gezonde ontspanning na het labuur, werd weggehouden uit de cafés en behoeft voor alcoholisme en socialisme.

De ideeën van Gruel, een Franse priester uitgeweken naar Brussel, konden de sociaal voelende katholieke drukker-uitgever Joseph Goemaere bekoren. Samen huurden ze een groot stuk grond en verdeelden het in tuintjes die ze ter beschikking stelden van arbeiders. Bedoeling was hiermee school te maken.

Lees verder op bladzijde 10

© Archief K.U.Leuven, Fonds Vervliet